

Projektovanje softvera

Komanda

Komanda (1)

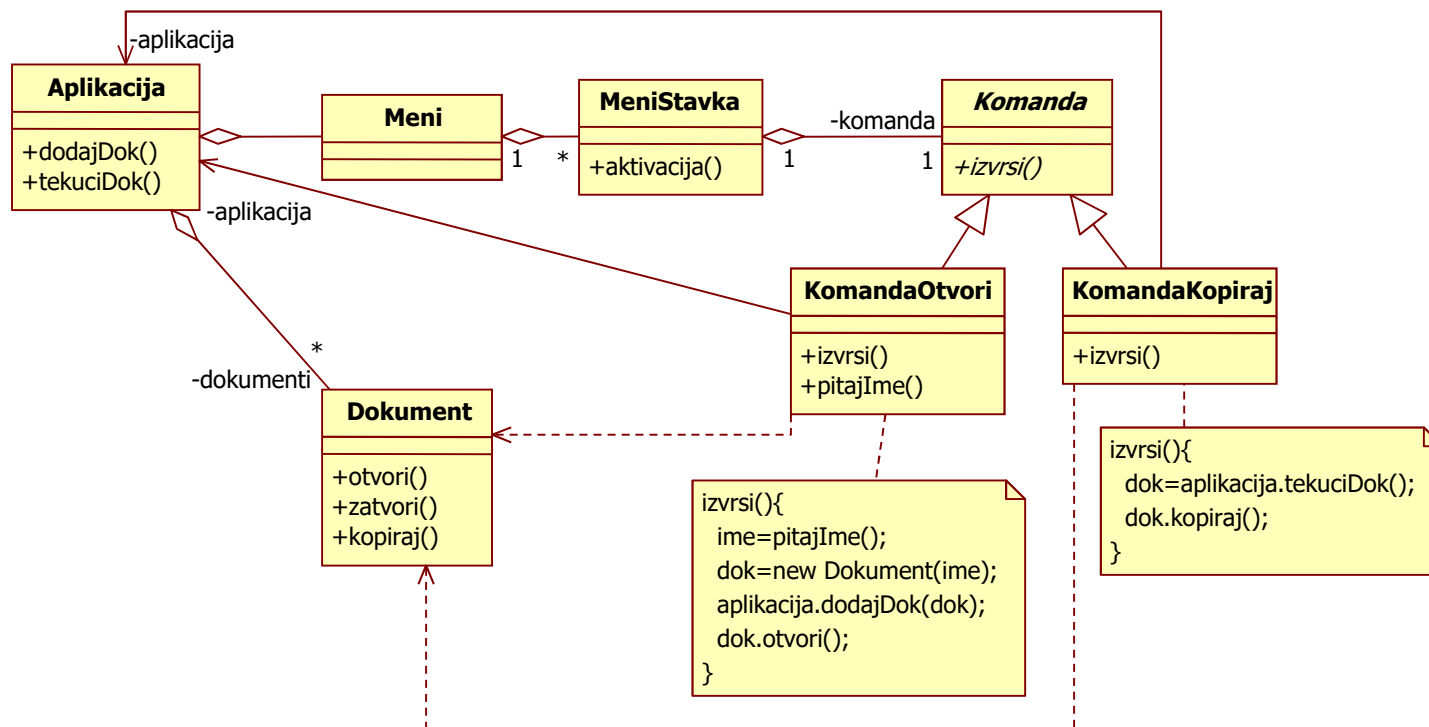
- Ime i klasifikacija:
 - Komanda (engl. *Command*) – objektni uzorak ponašanja
- Namena:
 - kapsulira zahtev u jedan objekat, omogućavajući:
 - da se klijenti parametrizuju različitim zahtevima,
 - da se zahtevi isporučuju kroz red čekanja,
 - da se pravi dnevnik (*log*) zahteva i
 - da se efekti izvršenog zahteva ponište (*undo*)
- Drugo ime:
 - Akcija, Transakcija (engl. *Action, Transaction*)

Komanda (2)

- Motivacija:
 - nekad je potrebno izdati zahtev da se izvrši neka operacija bez znanja o samoj zahtevanoj operaciji i izvršiocu (primaocu zahteva)
 - npr. GUI biblioteke sadrže objekte kao što su dugmad ili meniji
 - ovi objekti izvršavaju zahteve koji su posledica akcije korisnika
 - biblioteka klasa ne može da realizuje adekvatne operacije u ovim objektima
 - samo ciljna aplikacija zna šta je specifična operacija za neko dugme
 - projektant biblioteke ne zna ništa o operaciji ni o primaocu zahteva
 - uzorak *Komanda*:
 - dopušta objektima biblioteke da zahtevaju da nepoznate operacije budu izvršene od nepoznatih objekata aplikacije
 - to postiže smeštajući zahteve za operacijama u posebne objekte
 - objekat sa zahtevom se može zapamtiti ili proslediti drugom objektu

Komanda (3)

- Motivacija (nastavak):

Komanda (4)

- Motivacija (nastavak):
 - ključna apstrakcija uzorka je klasa *Komanda*
 - deklarira interfejs za izvršenje operacija
 - u najjednostavnijoj formi, interfejs se sastoji od apstraktne operacije *izvrsi()*
 - potklase klase *Komanda* specificiraju par (primalac komande, operacija)
 - primalac zna kako da izvrši akcije koje su potrebne za ispunjenje zahteva
 - meniji se lako mogu implementirati koristeći objekte potklasa klase *Komanda*
 - uzorak raspoređuje objekat pozivaoca operacije od onog ko zna kako da je izvrši
 - objekat koji izdaje komandu treba da zna samo kako se ona izdaje
 - on ne treba da zna ništa o tome kako se izvršava i ko je izvršava
 - komande se mogu menjati dinamički
 - u konkretnom primeru menija, ovo omogućava kontekstno zavisne menije
 - jednostavna je implementacija skriptova (složenih komandi - sekvenci operacija)

Komanda (5)

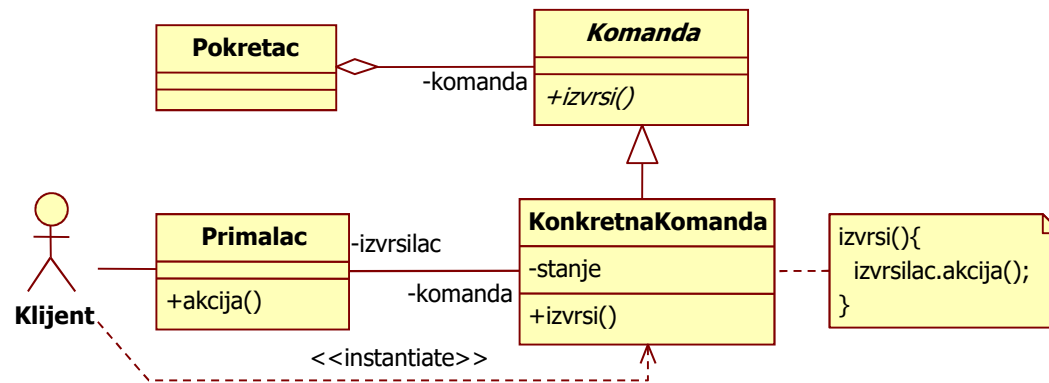
- **Primenljivost:**
 - kada treba parametrizovati objekte akcijom koju treba da obave
 - zamena za funkciju povratnog poziva (*callback*) u tradicionalnim jezicima
 - kada treba specificirati i stavljati u red čekanja zahteve a kasnije ih izvršavati
 - objekat komande može imati različit životni vek od onog ko izdaje zahtev
 - objekat komande se može prepustiti drugom procesu (promena adresnog prostora), ako se primalac može adresirati univerzalno
 - kada treba podržati *undo*
 - `izvrsi()` operacija može sačuvati u samom objektu stanje za restauraciju
 - interfejs treba da sadrži i `ponisti()` operaciju koja restaurira stanje
 - neograničen nivo *undo* i *redo* se postiže smeštanjem objekata izvršenih komandi u listu, odnosno prolaskom kroz listu unazad i unapred

Komanda (6)

- Primenljivost:
 - kada treba podržati oporavak u slučaju kraha (*recovery*)
 - potrebno je snimati promene da bi se one mogle ponovo uraditi
 - u interfejs klase *Komanda* se dodaju operacije za perzistenciju dnevnika promena
 - oporavak se postiže učitavanjem dnevnika sa diska i ponovnim izvršavanjem `izvrsi()`
 - kada treba podržati transakcije
 - transakcije su složene operacije sastavljene od primitivnih
 - transakcije kapsuliraju skup promena podataka

Komanda (7)

- Struktura:

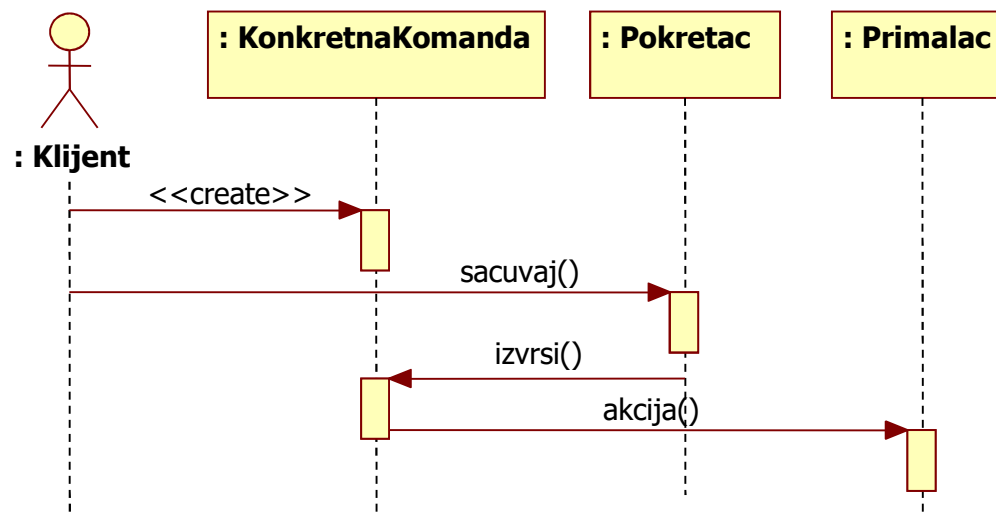

Komanda (8)

- Učesnici:
 - Komanda (**klasa** Komanda)
 - deklarira interfejs za izvršenje neke operacije
 - KonkretnaKomanda (**klase** KomandaOtvori, KomandaKopiraj)
 - definiše vezu između jednog objekta Primalac i akcije
 - Klijent (**klasa** Aplikacija)
 - kreira objekat KonkretnaKomanda i postavlja njen objekat Primalac
 - Pokretac (**klasa** MeniStavka)
 - traži od komande da izvrši zahtev
 - Primalac (**klasa** Dokument)
 - zna kako da izvrši operacije pridružene ispunjavanju zahteva

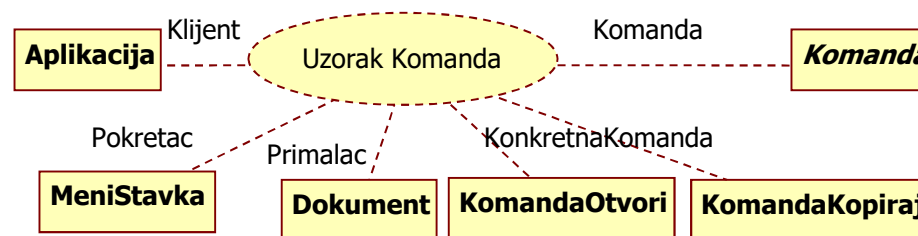
Komanda (9)

- Saradnja:

Komanda (10)

- UML notacija:

- Posledice:
 - raspreže objekat koji pokreće operaciju od onog koji zna kako da je izvrši
 - komande su objekti kao i svi drugi i njima se može manipulirati
 - komande se mogu asemblirati u kompozitne komande (makrokomande)
 - jednostavno je dodavanje novih komandi, ne treba menjati postojeće klase
- Povezani uzorci:
 - *Kompozicija* se koristi za kreiranje makrokomandi (skriptova)
 - *Podsetnik* može da čuva stanje pre izvršenja komande potrebno za *Undo*
 - komanda čija se kopija stavlja u dnevnik se ponaša kao *Prototip*